

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ทำข้อมูลรายงานการประเมินตนเอง โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2560 กระจายตามกลุ่มโรงเรียนในเขตสมุทรสาคร จำนวน 103 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2560 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 608 อ้างถึงใน สุวิมล ทิรพานันท์, 2557: 179-180) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามกลุ่มโรงเรียนของรัฐในเขตสมุทรสาคร (proportional stratified random sampling)

2.2 ผู้ให้ข้อมูล กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แต่ละแห่งมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ทำข้อมูลรายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 258 คน รวมทั้งสิ้น 86 โรงเรียน ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มโรงเรียนของรัฐ ในเขตสมุทรสาคร	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	ผู้ให้ข้อมูล (ผู้บริหาร)	ผู้ให้ข้อมูล (ครู)
1. กลุ่มโรงเรียนมหาชัย	6	5	5	10
2. กลุ่มโรงเรียนท่าฉลอม	6	5	5	10
3. กลุ่มโรงเรียนหลักเมืองสมุทรสาคร	7	6	6	12
4. กลุ่มโรงเรียนพันท้ายนรสิงห์	10	8	8	16
5. กลุ่มโรงเรียนสาครบุรี	6	5	5	10
6. กลุ่มโรงเรียนบันชูลสิงห์	11	9	9	18
7. กลุ่มโรงเรียนบ้านบ่อ	9	8	8	16
8. กลุ่มโรงเรียนอ้อมน้อยสามัคคี	3	2	2	4
9. กลุ่มโรงเรียนตะวันออกพัฒนา	7	6	6	12
10. กลุ่มโรงเรียนพัฒนาท่าจีน	9	8	8	16
11. กลุ่มโรงเรียนส่งเสริมการศึกษา	10	8	8	16
12. กลุ่มโรงเรียนพัฒนาการศึกษา	8	7	7	14
13. กลุ่มโรงเรียนหลักสามดำเนิน	11	9	9	18
รวม	103	86	86	172
รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด			258	

* หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560

ที่มา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2560: ออนไลน์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ค่านิยมประชาธิปไตย

3) ประชากรรัฐ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559: 18) แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปรับปรุง
- ระดับ 2 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับพอใช้
- ระดับ 3 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับดี
- ระดับ 4 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559:18) กำหนดเกณฑ์การให้ระดับดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง
- ระดับ 2 หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้
- ระดับ 3 หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับดี
- ระดับ 4 หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือโดยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดดัชนีชี้วัด

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถาม ตามดัชนีชี้วัดให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรที่ศึกษา และนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัย โดยผ่านคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถามแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และแปลผลค่า IOC ที่คำนวณได้ โดยเลือกเฉพาะข้อกระทงคำถามที่มีค่าดัชนีระหว่าง 0.67-1.00 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 32 ข้อ และสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 29 ข้อ

ขั้นที่ 4 แก้ไขข้อกระทงคำถามแล้วจัดแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (1970: 161 อ้างถึงใน สุวิมล ติรภานนท์, 2557: 156) คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม คุณภาพด้านความเที่ยงของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.93 และระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.88

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงแก้ไขข้อกระทงคำถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้มีความถูกต้องและเหมาะสม โดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 258 คน เป็นจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 86 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมา 232 คน เป็นจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 84 โรงเรียน นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 222 คน เป็นจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 74 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.04

4. นำมาลงรหัสข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาจัดทำ ดังนี้
 - 1.1 จัดระเบียบข้อมูลโดยวิธีลงรหัส
 - 1.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
 - 1.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง และการพรรณนาความตามความหมาย จากค่าสถิติที่วิเคราะห์ไว้
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามลักษณะของแบบสอบถามในแต่ละตอน ดังนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการแจกแจง (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
 - 2.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559: 18) ดังนี้
 - 2.2.1 การพิจารณาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบ เกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559: 18) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปฏิบัติดีเยี่ยม
 - ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปฏิบัติดี
 - ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปฏิบัติพอใช้
 - ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปฏิบัติปรับปรุง
 - 2.2.2 การพิจารณาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559: 18) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 แสดงว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับปฏิบัติดีเยี่ยม

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 แสดงว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อยู่ในระดับปฏิบัติดี

ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 แสดงว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อยู่ในระดับปฏิบัติพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 แสดงว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อยู่ในระดับปฏิบัติปรับปรุง

3. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy}) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใช้เกณฑ์ของพิสนุ พงศ์ศรี (2554: 159) ดังนี้

ค่าความสัมพันธ์สูงทางบวก	มีค่าระหว่าง 0.80-0.99
ค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง	มีค่าระหว่าง 0.60-0.79
ค่าความสัมพันธ์ปานกลาง	มีค่าระหว่าง 0.40-0.59
ค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ	มีค่าระหว่าง 0.20-0.39
ค่าความสัมพันธ์ต่ำหรือไม่มีความสัมพันธ์	มีค่าระหว่าง 0.00-0.19

4. การวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) นำเสนอ ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย